

Participatie: Veiligheid op de molen volgens eigenaar en molenaar

Veiligheid op de molen is al een aantal jaren een steeds terugkerend item in de molenwereld. Zowel van de kant van de eigenaar als van de molenaar zijn er maatregelen die genomen moeten worden. Aan de kant van de eigenaar gaat dat vooral over beleid, de molenaar is degene die het in praktijk moet brengen. Ook al zorgt een moleneigenaar daarin goed voor z'n molens en molenaars, een ongeluk kan nog altijd in een klein hoekje zitten. Ina Martens en Jeffrey Cusiël vertellen bij poldermolen De Jonge Held over hun ervaringen.

Molenstichting Westerkwartier

Op een zomerase middag met veel wind gaan de wieken van poldermolen De Jonge Held bij Leegkerk onder de rook van de stad Groningen snel rond en de houten vijzel verzet een hoop water. In de molen zijn Ina Martens, voorzitter van de Molenstichting Westerkwartier en Jeffrey Cusiël, de vrijwillige molenaar te vinden. De molen staat er prachtig geverfd bij, iets waar Martens ook zichtbaar trots op is. Ina Martens is een bevlogen bestuurder. Ze was vroeger gedeputeerde van de provincie Groningen en had onder andere de molens in haar portefeuille. Als gedeputeerde werd Martens voorzitter van de toenmalige Provinciale Molencommissie. Later werd ze de voorzitter van de nieuwe Stichting De Groninger Molen. De Groninger Molen was een voorstander van regionale stichtingen voor het beheer van de Groninger molens. De Molenstichting Westerkwartier was de eerste van deze stichtingen en werd in 1990 opgericht. Gedeputeerde is Martens al lang niet meer, voorzitter van Molenstich-

ting Westerkwartier echter nog voor de volle 100%. Alle molens van de molenstichting zijn poldermolens. Het bijzondere van deze molens is dat ze allemaal ook nog steeds als reservegemaal dienst kunnen doen. Alle molens van de stichting zijn in goede staat van onderhoud, behalve de kap van de Hilmahuistermolen bij Visvliet, die heeft in de toekomst een grote restauratie nodig. De 'mulders', zoals Martens haar vrijwillige molenaars met trots noemt, zijn erg belangrijk. 'We zoeken onze mulders altijd goed uit' zegt Martens met een kwinkslag, maar wel met een serieuze ondertoon.

Mulder, eigenaar en veiligheid

Een van 'Ina's mulders' is Jeffrey Cusiël. Van kleins af aan was Jeffrey al molengek, hij was de laatste die z'n opleiding volledig bij wijlen Leen Duijm gevolgd heeft. In het dagelijks leven is hij serviceonderhoudsmonteur. Sinds 2011 is Jeffrey gediplomeerd vrijwillig molenaar en vanaf oktober 2011 woonachtig in de mulderswoning van De Jonge Held. Jeffrey's vriendin Simone Latumalea is in februari bij hem ingetrokken. Het huisje is Jeffrey nog steeds aan het inrichten. Z'n grootste wens is een schuur bij de woning, al is alleen al de vergunning van de gemeente Groningen krijgen een heel gedoe. 'Er moet maar een bestuurlijk grootgewicht achteraan' voegt Martens aan Jeffrey's verhaal toe. Het laatste bericht is dat de vergunning inmiddels is verleend.

Op het gebied van veiligheid zijn er meerdere terreinen waarop zowel eigenaar als molenaar zich bewegen. Een praktisch voorbeeld is goede verlichting zodat de molenaar, ook als hij 's avonds met de molen draait,

veilig kan werken. Ina Martens is blij dat Jeffrey handig en technisch genoeg is om zelf verlichting aan te leggen. Bovendien is het ook een grote kostenbesparing voor de molenstichting. De verlichting is een voorbeeld van de vele dingen die de laatste jaren aan de molens zijn gedaan om ze veiliger te maken. 'We willen als Molenstichting Westerkwartier dat onze molens voor zowel de molenaar als voor bezoekers goed toegankelijk zijn' merkt Martens op. Veiligheid voor bezoekers kan in die zin ook als een verlengstuk van de toegankelijkheid worden gezien. Bij bezoek op de molen moet de hoogste veiligheidsnorm in acht genomen worden. Martens benadrukt dat de molens in feite van ons allemaal zijn door het gemeenschapsgeld dat besteed wordt aan het onderhoud van de molens. Een veilig toegankelijke molen is een antwoord aan het voldoen van die behoefte. De voorzitter is stellig: 'wij als molenstichting moeten goed op het gemeenschappelijke bezit passen'.

In de praktijk

De Molenstichting Westerkwartier heeft in al haar molens de trappen voorzien van hekjes en de ouderwetse touwen langs de trappen vervangen door leuningen. Ook zijn zaken als de vijzel en draaiende wielen door middel van hekjes goed afgeschermd. Buiten, als de wieken draaien, wordt het wiekenkruis

afgeschermd door flexibele netten die het meest op een volleybalnet lijken. Daarnaast heeft de molenstichting geïnvesteerd in borden bij alle molens met algemene informatie en bezoekerregels. Toch komt het in de praktijk vaak voor dat bezoekers een dergelijk bordje pas na bezoek aan de molen lezen. Praktisch gezien loop je soms toch tegen problemen aan. Een probleem bij De Jonge Held is dat de toegang naar de molen vanaf het muldershuis via een dam op het noordwesten loopt. Bij noordwestenwind is het onmogelijk voor bezoekers om bij de molen te komen als die draait. Molenaar Jeffrey kan over een overstort in de sloot van en naar de molen, maar voor bezoekers is dit verboden terrein. 'Ik moet nu de molen stilzetten bij noordwestenwind als ik bezoekers de molen van binnen wil laten zien'. Vooral op molendagen wil dit wel lastig zijn, want zodra de blauwe wimpel bij de molen uithangt is de molen voor publiek toegankelijk en verwacht publiek ook dat ze in de molen kunnen kijken. Een oplossing voor dit probleem is een bruggetje naar het molenerf, maar het geld daarvoor is een probleem. Ook het gebruik van de grond van de eigenaar levert moeilijkheden op. Martens geeft aan wat betreft het vergaren van geld 'een veredelde schooier' te zijn en te moeten roeien met de riemen die de molenstichting heeft.

JEFFREY CUSIËL

Ongeluk in een klein hoekje

Ondanks alle veiligheidsmaatregelen kan een ongeluk in een klein hoekje zitten. Er zijn talloze voorbeelden van 'bijna-ongelukken' op molens. En iedereen kent wel de (bijna)ongelukken die in het huishouden gebeuren als men in de keuken even snel een krukje gebruikt in plaats van de keuken- of huishoudtrap. Meestal gaat het goed, een enkele keer niet. De Molenstichting Westerkwartier heeft volgens Ina Martens wat dat betreft haar leergeld betaald, letterlijk en figuurlijk. Enkele jaren geleden was molenaar Janko Doornbos bezig met onderhoudswerkzaamheden aan poldermolen De Zwakkenburger aan het Van Starckenborghkanaal tussen Gaarkeuken en Noordhorn. De door de wol geverfde mulder deed zijn werkzaamheden al jaren op dezelfde manier. Het ging altijd goed, behalve deze ene keer. Na een vreselijke val van zijn ladder en een lang revalidatieproces is Doornbos gelukkig nog steeds als molenaar actief. De molenstichting kreeg een flinke boete van de arbeidsinspectie. Martens is allerm minst geneigd om dit in de doofpot te stoppen en vertelt er open en eerlijk over. Hoe vreselijk het ongeluk ook was, het heeft de molenstichting en haar mulders nog oplettender gemaakt en sindsdien is ook de afspraak gemaakt dat onderhoudswerkzaamheden die een bepaald gevaar met zich mee brengen alleen uitgevoerd worden als een molenaar assistentie

heeft van een andere molenaar of een molengids. Door schade en schande wordt men wijs wat dat betreft. Hoe veilig men een molen ook maakt, er kan altijd wat gebeuren. Ook bleek dat met een ongeval op molen De Helper een aantal jaren geleden nog onder wijlen Leen Duijm. Een kind zakte hierbij door de vloer en raakte ernstig gewond aan zijn been. Hoe veilig je een molen ook maakt, een ongeluk kan je altijd overkomen. Maar als zowel eigenaar, molenaar als bezoeker zich bewust zijn van de gevaren moeten we vooral genieten van ons gemeenschappelijke cultureel erfgoed zoals Ina Martens en Jeffrey Cusiël dat allebei met enthousiasme bij de malende Jonge Held doen.

